

N:o 220.

Af herr **E. O. V. Wavrinsky** i Stockholm, *om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående undervisning i hälsolära vid rikets läro- och utbildningsanstalter.*

Hälsan ägnas i allmänhet ej den omsorg, som dess betydelse förtjänar. I betraktande af de resultat, en rationell hälsovård förmår åstadkomma och de förpliktelser vi hafva mot det uppväxande släktet i detta hänseende, kunde man vänta sig, att hälsoläran skulle intaga en mycket framstående plats bland lärosätenas discipliner. Men i stället saknas den i allmänhet bland läroämnena. Vi hafva endast *en* professur i allmän hälsovårdslära, nämligen vid karolinska mediko-kirurgiska institutet. Visserligen bibringas de studerande mer eller mindre af de elementära kunskaperna om människokroppens anatomi och något af fysiologi, men med undantag för några flickskolor torde ingen undervisning alls i tillämpningen af dessa studier på hälsovården förekomma.

Den största uppmärksamheten på detta område ägnas sjukvården; hälsovården är styfbarhet.

Men detta bakvända tillvägagångssätt hämnar sig. Trots den, särskildt bland de nordiska folken, växande lifslängden, hotar en tilltagande degeneration hos släktet att göra lifvet allt ömkligare för det stora flertalet. Hälsan — och därmed utvecklingskraften och lyckan — flyr oss.

Det behöfs endast att erinra om några af våra värst härjande folksjukdomars utbredning: lungsotens, könssjukdomarnas, alkoholismens

Bih. till Riksd. Prot. 1904. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 92 Häft. (N:is 220, 221). 1

och tandrötans¹⁾ samt andra sjukdomars hotande tillväxt: influensans, nervositetens, i dess många nedbrytande former, magsjukdomarnas, blodfattigdomens, kräftans, blindtarmsinflammationens med fleres för att ådagalägga detta tillstånd. Och kan det vara naturligt eller oundvikligt, att barn skola genomgå i större eller mindre grad skalan af barnsjukdomar: mässlingen, skarlakansfeber, kikhosta, engelska sjukan²⁾ o. s. v. Vore det icke naturligt, att de så godt som utan undantag växte upp friska?

Skola vi slå oss till ro med den reflexionen, att »ett från de naturliga mer och mer afvikande lefnadssätt» orsakar dessa rubbningar i organismen?

För att råda bot mot det svåra missförhållandet har man bland annat föreslagit undervisning särskildt rörande tuberkulosen, könslifvet, rusdryckernas och tobakens verkningar, tändernas vård m. m.

Men hvad annat är allt detta än olika, ehuru sammanhängande, utomordentligt viktiga kapitel af den allmänna hälsolära, hvari undervisning beklagligtvis saknas! Ja, vi sakna så godt som fullständigt lärare i detta ämne för tillfredsställande af det stora behovet däraf. Och på utbildning af lärare i ämnet måste väl den första uppmärksamheten riktas.

Hälsolära i dess mest omfattande bemärkelse, allmän hygien, måste blifva ett af de allra viktigaste läroämnen i all undervisning och uppfostran. I Andra Kammarens tillfälliga utskotts utlåtande n:o 2 till denna Riksdag rörande behovet och vikten af rationell tandvård yttrar utskottet, att det för vinnande af en obestriddt önskvärd begränsning af tandrötan närmast vore angeläget, »att allmän hälsolära gjordes till obligatoriskt undervisningsämne i våra skolor och för de värnpliktige, hvarvid undervisningen skulle meddelas af därtill fullt kvalificerade personer». För ett så viktigt ämne måste alltid finnas utrymme i läroplanen.

Ett folks hälsa är källan till all dess kraft, den andliga såväl som den materiella, detta kan aldrig för ofta upprepas. Att icke vårda hälsan som den dyrbaraste egendom är värre än ett brott och den *sämsta nationalekonomi*. Det vi lägga ner på hälsovård, det hafva vi mer än igen på minskad sjukvård.

¹⁾ 85 till 99 procent af skolbarn på olika orter i landet lida af tandröta, och omkring 20 till 37 procent af tänderna äro skadade.

²⁾ Nära 75 procent af späda barn i Stockholm åsamkas engelska sjukan, minst 50 procent på landsbygden.

Jag tillåter mig därför vördsamt hemställa,

att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes vidtaga åtgärder för meddelande i tillämpliga delar af undervisning i ämnet hälsolära vid våra läro- och utbildningsanstalter.

Stockholm den 1 mars 1904.

Edvard Wavrinsky.
